

Seat No. : _____

AE-105

April-2019

B.Ed., Sem.-II

B-105 : Social Science (Pedagogy of School Subject) (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :
- (1) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્ત્વ જણાવી તેનો ઉપયોગ કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ? 7
- (2) નકશાના પ્રકાર જણાવી સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણકાર્યમાં નકશાનું મહત્ત્વ જણાવો. 7
- અથવા**
- (1) સમયરેખા એટલે શું ? વર્ગખંડમાં સમયરેખાનો ઉપયોગ જણાવો.
- (2) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં પૃથ્વીનાં ગોળાનું મહત્ત્વ જણાવી, સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષક તરીકે પૃથ્વીના ગોળાની ખરીદી કરતી વખતે કઈ કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ?
- (b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો : 4
- (1) વર્ગખંડમાં ટેલિવિઝનનાં બે ઉપયોગ જણાવો.
- (2) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં ઉપયોગી બે સામાયિકોના નામ જણાવો.
- (3) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં ઉપયોગી બે સંદર્ભ ગ્રંથોના નામ જણાવો.
- (4) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં વર્તમાનપત્રોનાં બે ઉપયોગ જણાવો.
- (5) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં નમૂનાઓનાં ઉપયોગનાં બે મુદ્દા જણાવો.
- (6) સામાજિક વિજ્ઞાનના શિક્ષણમાં સિક્કાઓનું મહત્ત્વ ટૂંકમાં જણાવો.
2. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :
- (1) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં પ્રવાસ પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 7
- (2) કથન પદ્ધતિ એટલે શું ? સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં કથન પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 7
- અથવા**
- (1) આધાર પદ્ધતિ એટલે શું ? આધાર પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- (2) એક શિક્ષક તરીકે તમે પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનો સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં વિનિયોગ કઈ રીતે કરશો ?

- (b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો : 3
- (1) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (2) આધાર પદ્ધતિનાં અસરકારક વિનિયોગ માટે શિક્ષકે કઈ સાવચેતી રાખવી જોઈએ ? કોઈપણ બે મુદ્દા જણાવો.
 - (3) પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનાં બે ફાયદા જણાવો.
 - (4) કથન પદ્ધતિનાં અસરકારક ઉપયોગના બે મુદ્દા જણાવો.
 - (5) પ્રવાસ પદ્ધતિ એટલે શું ?
3. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :
- (1) એક શિક્ષક તરીકે તમે સહકારી પદ્ધતિનો સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં અસરકારક વિનિયોગ કઈ રીતે કરશો ? 7
 - (2) સામાજિક વિજ્ઞાનનાં શિક્ષણમાં આગમન – નિગમન પદ્ધતિનાં ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો. 7
- અથવા**
- (1) જૂથચર્યા પદ્ધતિ એટલે શું ? તેનાં ફાયદા જણાવો.
 - (2) કુદરતી પ્રદેશ પદ્ધતિ વિશે જણાવી તેનાં ફાયદા જણાવો.
- (b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો : 4
- (1) સહકારી અધ્યયન પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (2) કુદરતી પ્રદેશ પદ્ધતિની કોઈપણ બે મર્યાદાઓ જણાવો.
 - (3) સહકારી પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
 - (4) આગમન-નિગમન પદ્ધતિ એટલે શું ?
 - (5) જૂથ ચર્યા પદ્ધતિની કોઈપણ બે મર્યાદાઓ જણાવો.
 - (6) સહકારી અધ્યયન પદ્ધતિનાં બે ફાયદા જણાવો.
4. (a) નીચેનાં કોઈ એક પ્રશ્ન સમૂહનો જવાબ આપો :
- (1) લોકશાહીમાં લોકમતનું મહત્ત્વ જણાવી લોકમતનાં માધ્યમોની ચર્યા કરો. 7
 - (2) ભારતમાં વન્ય જીવોનાં સંરક્ષણ માટે કયા ઉપાયો હાથ ધર્યાં આવ્યા છે ? 7
- અથવા**
- (1) ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ જણાવી, ભારતનાં સુતરાઉ કાપડ ઉદ્યોગ વિશે જણાવો.
 - (2) ભાવનિયંત્રણ શા માટે જરૂરી બન્યું છે ?
- (b) નીચેનાં પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો : 3
- (1) કાન્હા રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન કયા રાજ્યમાં છે ?
 - (2) મધ્યસત્ર ચંટાણી કોને કહે છે ?
 - (3) કર્ણાટકમાં કયો રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન આવેલો છે ?
 - (4) ગ્રાહકનાં શોષણ માટેનાં જવાબદાર પરિબલો કયાં કયાં છે ?
 - (5) “ISI” નું પૂરું નામ શું છે ?

Seat No. : _____

AE-105

April-2019

B.Ed., Sem.-II

B-105 : Social Science (Pedagogy of School Subject) (New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Answer any **one** group of the questions :

- (1) Mention the importance of teaching aids in the teaching of Social Science, which things will you keep in your mind when its use. 7
- (2) State the types of maps and mention the importance of map in social science teaching. 7

OR

- (1) What is timeline ? State the use of timeline in the classroom.
- (2) Mention the importance of globe in the teaching of social science, as a social science teacher which things will you keep in mind when buying a globe.

(B) Answer any **four** questions : 4

- (1) State the two uses of television in the classroom.
- (2) State any two names of magazines useful in the teaching of social science.
- (3) State any two names of reference books useful in the teaching of social science.
- (4) State any two uses of newspapers in the teaching of social science.
- (5) State any two uses of models in the teaching of social science.
- (6) State in short the importance of coins in the teaching of social science.

2. (A) Answer any **one** group of the questions :

- (1) Discuss the merits and demerits of four method in the teaching of social science. 7
- (2) What is lecture method ? Discuss the merits and demerits of lecture method in the teaching of social science. 7

OR

- (1) What is source method ? Mention the merits and demerits of source method.
- (2) As a teacher how will you use project method in social science teaching.

- (B) Answer any **three** questions : 3
- (1) What is project method ?
 - (2) Which precautions will you take while using sources method. State any two points.
 - (3) State two merits of project method.
 - (4) State two points of effective use of lecture method.
 - (5) What is tour method ?
3. (A) Answer any **one** group of the questions :
- (1) As a teacher how will you effective use co-operative learning method in social science teaching. 7
 - (2) Mention the merits and demerits of inductive-deductive method in the teaching of social science. 7
- OR**
- (1) What is group discussion method mention its merits.
 - (2) State about natural region method, mention its merits.
- (B) Answer any **four** questions : 4
- (1) What is Co-operative leaning method ?
 - (2) State any two demerits of the natural region method.
 - (3) State the two demerits of co-operative learning method.
 - (4) What is inductive – deductive method ?
 - (5) State any two demerits of group discussion method.
 - (6) State the two merits of Co-operative learning method.
4. (A) Answer any **one** group of the questions :
- (1) Mention the importance of public opinion in democracy, discuss the role of media in formulating public opinion. 7
 - (2) Which remedies have been taken for the conservation of wildlife in India ? 7
- OR**
- (1) State the importance of industries, mention about the cotton textile industry of India.
 - (2) Why the price control has become necessary ?
- (B) Answer any **three** questions : 3
- (1) In which state is the Kanha National Park located ?
 - (2) What is mid-term election ?
 - (3) Which national park is located in Karnataka ?
 - (4) Name the factors responsible for the exploitation of the consumers.
 - (5) What is the full form of ISI ?